EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 24.3.2022
COM(2022) 115 final

JAARLIJKSE EVALUATIE DOOR DE COMMISSIE

van de jaarlijkse activiteitenverslagen van de lidstaten inzake exportkredieten in de zin van Verordening (EU) nr. 1233/2011

1. Inleiding:

Deze jaarlijkse evaluatie door de Commissie van de in 2020 in de Europese Unie uitgevoerde door de overheid gesteunde exportkredietactiviteiten is gebaseerd op de informatie die de lidstaten hebben verstrekt in hun jaarlijkse activiteitenverslagen voor de verslagperiode.

Zij wordt opgemaakt overeenkomstig Verordening (EU) nr. 1233/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de toepassing van bepaalde richtsnoeren op het gebied van door de overheid gesteunde exportkredieten en tot intrekking van de Beschikkingen 2001/76/EG en 2001/77/EG van de Raad.

In bijlage I bij Verordening (EU) nr. 1233/2011 is bepaald dat de lidstaten de Commissie een jaarlijks activiteitenverslag moeten verstrekken met het oog op een grotere transparantie op Unieniveau. In hun verslagen verstrekken de lidstaten informatie over activa en passiva, betaalde vorderingen en invorderingen, nieuwe verplichtingen, blootstellingen, premieheffingen en voorwaardelijke verplichtingen die kunnen voortvloeien uit door de overheid gesteunde exportkredietactiviteiten, en over de wijze waarop milieurisico's, die andere relevante risico's kunnen inhouden, in aanmerking worden genomen bij de door de overheid gesteunde exportkredietactiviteiten van hun exportkredietinstellingen (ECA's). Relevante risico's zijn onder meer klimaatgerelateerde, financiële, sociale en mensenrechtenrisico's, en risico's van omkoping en corruptie. De Commissie maakt op haar beurt aan de hand van deze informatie een jaarlijkse evaluatie voor het Europees Parlement, waarin ook wordt nagegaan in hoeverre de ECA's zich houden aan de doelstellingen en verplichtingen van de Europese Unie.

Deze evaluatie heeft betrekking op door de overheid gesteunde exportkredietactiviteiten in de zin van Verordening (EU) nr. 1233/2011. Als zodanig heeft zij geen betrekking op kortlopende exportkrediettransacties, waarop de mededeling van de Commissie betreffende kortlopende exportkredietverzekering van toepassing is, noch op de activiteiten die bepaalde ECA's buiten het gebied van door de overheid gesteunde exportkredieten verrichten.

De Commissie heeft nota genomen van de resolutie van het Europees Parlement zoals aangenomen op 2 juli 2013 over de eerste jaarlijkse evaluatie van de Commissie (2012/2320 (INI)).

De Commissie heeft de aandacht van de lidstaten in het bijzonder gevestigd op de aanbevelingen in deze resolutie, zoals de aanbeveling aan de werkgroep exportkredieten van de Raad en aan de Commissie om met de Europese Dienst voor extern optreden te overleggen over de verdere ontwikkeling van de verslagleggingsmethode voor jaarlijkse activiteitenverslagen, hierna het "checklistmodel" genoemd.

Het jaar 2020 is de eerste verslagperiode waarin de evaluatie door de Commissie wordt opgesteld op basis van een nieuw checklistmodel. De Commissie heeft de herziene checklist opgesteld naar aanleiding van een besluit van de Europese Ombudsman van 3 december 2018 in zaak 212/2016/JN, dat betrekking had op de toereikendheid van de jaarlijkse evaluatie van exportkredietinstellingen door de Europese Commissie. De Ombudsman beval de Commissie met name aan een dialoog aan te gaan met de lidstaten en andere belanghebbenden om het door de lidstaten gebruikte model voor het opstellen van de verslagen over exportkredietinstellingen te verbeteren. De Ombudsman beval de Commissie ook aan om de

analyse en evaluatie van de jaarlijkse evaluaties van exportkredietinstellingen die zij aan het Europees Parlement voorlegt, te verbeteren.

Bij de herziening van de checklist heeft de Commissie voldaan aan haar toezegging aan de Ombudsman om haar aanbevelingen uit te voeren. Het resultaat is een voortvloeisel uit overleg met organisaties uit het maatschappelijk middenveld, de Raad, het Parlement en de Europese Dienst voor extern optreden in 2019-2020. In het nieuwe en verbeterde checklistmodel wordt meer gedetailleerde en specifieke informatie van de exportkredietinstellingen van de lidstaten gevraagd, met name met betrekking tot de verplichtingen van de lidstaten om de bescherming van de mensenrechten, het klimaat en het milieu te eerbiedigen bij het verlenen van overheidssteun voor exportkredieten.

2. Jaarlijkse activiteitenverslagen ontvangen voor het kalenderjaar 2020:

Twintig lidstaten verstrekten in 2020 door de overheid gesteunde exportkredieten in de zin van Verordening (EU) nr. 1233/2011 en dienden een jaarlijks activiteitenverslag voor het kalenderjaar 2020 in: België, Denemarken, Duitsland, Estland, Finland, Frankrijk, Hongarije, Italië, Kroatië, Luxemburg, Nederland, Oostenrijk, Polen, Portugal, Roemenië, Slovenië, Slowakije, Spanje, Tsjechië en Zweden.

Griekenland heeft een verslag ingediend, hoewel het in het verslagjaar geen door de overheid gesteunde exportkredieten in de zin van Verordening (EU) nr. 1233/2011 heeft verstrekt.

De zes overige lidstaten, te weten Bulgarije, Cyprus, Ierland, Letland, Litouwen en Malta, bevestigden tijdens het verslagjaar geen door de overheid gesteunde exportkredieten in de zin van Verordening (EU) nr. 1233/2011 te hebben verstrekt en hebben daarom geen verslag ingediend.

Alle lidstaten die een verslag hebben ingediend, gebruikten het herziene checklistmodel. Sommige lidstaten hebben de informatie in hun verslagen gekoppeld aan openbaar beschikbare informatie, zoals jaarverslagen en zorgvuldigheidsbeleid.

Exportkredietinstellingen verschillen wat hun juridische status betreft en door de overheid gesteunde exportkredieten worden in sommige lidstaten verleend door een verzekeringsmaatschappij of een financiële instelling die handelt op grond van een publiek mandaat. In die gevallen hebben de jaarlijkse activiteitenverslagen uiteraard alleen betrekking op de publieke exportkredietactiviteiten van voornoemde maatschappijen, die gescheiden zijn van de activiteiten in de particuliere sector.

3. Analyse van de jaarlijkse activiteitenverslagen:

a) Algemene informatie:

In 2020 hebben twintig lidstaten in de Europese Unie overheidssteun verleend in de zin van Verordening (EU) nr. 1233/2011, binnen het toepassingsgebied van de OESO-regeling inzake door de overheid gesteunde exportkredieten.

Alle twintig lidstaten zijn zuivere verstrekkers van dekking, d.w.z. verstrekkers van exportkredietgaranties of -verzekering. Naast hun zuivere dekkingsactiviteiten verleenden dertien lidstaten (België, Denemarken, Duitsland, Finland, Frankrijk, Hongarije, Italië, Kroatië, Polen, Slowakije, Spanje, Tsjechië en Zweden) financieringssteun van de overheid, d.w.z. rechtstreekse financiering of herfinanciering van commerciële leningen voor exportkrediettransacties, of rentesubsidie, die slechts enkele lidstaten aanbieden. Enkele lidstaten boden gebonden hulp aan.

De organisatiestructuur voor exportkrediettransacties verschilt. Exportkredietprogramma's worden beheerd door meer dan 26 organen in de EU: overheidsdiensten, overheidsagentschappen of filialen van particuliere ondernemingen die handelen op grond van een overheidsmandaat en die onder overheidstoezicht staan (zie details in de bijlage). Lidstaten die een combinatie van verschillende soorten overheidssteun aanbieden, hebben gewoonlijk meer dan één ECA, voornamelijk om de scheiding tussen bankieren en verzekeringen in acht te nemen, of hebben een deel van hun activiteiten gedelegeerd aan een particuliere onderneming.

De OESO-richtsnoeren zorgen op een steeds groter aantal punten voor harmonisatie van praktijken en acceptatienormen op het gebied van door de overheid gesteunde exportkredieten. Binnen dit kader en in overeenstemming met de regelgeving hebben overheden en nationale ECA's echter uiteraard ruimte om hun eigen programma's op te stellen. Bijgevolg verschillen de aangeboden soorten producten en de voorwaarden ervan binnen de Europese Unie van ECA tot ECA. Vaak voegen de lidstaten aan het regelgevingskader van de EU aanvullende nationale vereisten toe (bv. regels inzake nationale inhoud), waardoor de voorwaarden voor een bepaald product en de projecten die in aanmerking komen voor steun binnen de EU, enigszins uiteenlopen.

De aangeboden producten hangen ook af van de kenmerken van elke nationale economie en van de nationale beleidsprioriteiten. Sommige lidstaten hebben sectorspecifieke programma's ontwikkeld voor bijvoorbeeld de vliegtuigbouw (bv. de onvoorwaardelijke garantie van Airbus) en de scheepsbouw (officiële financiering). Dit kan een weerspiegeling zijn van de afzonderlijke sectorale afspraken in de OESO-regeling inzake door de overheid gesteunde exportkredieten, waarin bepaalde voorwaarden zijn aangepast aan de specifieke behoeften van bepaalde bedrijfstakken. Daarnaast bieden sommige ECA's programma's op maat aan voor kleine en middelgrote ondernemingen of voor duurzame projecten en meer recentelijk covid-specifieke regelingen, die tijdelijke overeenkomsten kunnen weerspiegelen tussen de deelnemers aan de OESO-regeling inzake alternatieve voorwaarden voor meerdere transacties met gemeenschappelijke kenmerken, via gemeenschappelijke gedragslijnen overeenkomstig de artikelen 56 tot en met 61 van de regeling.

b) Omvang van de overheidssteun:

De jaarlijkse activiteitenverslagen bevatten relevante financiële informatie over overheidssteun die door ECA's is verleend, in overeenstemming met de nationale wettelijke kaders en organisaties van de respectieve lidstaten. De Commissie heeft geen opmerkingen ten aanzien van de financiële aspecten van de jaarlijkse activiteitenverslagen voor 2020. Dit laat de voorrechten van de instellingen van de lidstaten die toezicht op de nationale programma's voor exportkredieten uitoefenen, onverlet.

Voor overheidssteun in de vorm van zuivere dekking bevat de onderstaande tabel de geaggregeerde nominale risicoblootstelling per 31 december 2020 voor de grotere aanbieders in de Europese Unie:

Tabel 1. Overheidssteun in de vorm van "zuivere dekking" in 2020 (in miljoen EUR) **Grootste bijdragers in de EU, gerangschikt op basis van geaggregeerde nominale risicoblootstelling**	
Totaal gerapporteerd in de EU	*361 585*
Duitsland	85 022
Frankrijk	59 635
Italië	58 991
Denemarken	46 833
Zweden	32 010

Voor financieringssteun van de overheid bevat de onderstaande tabel de gerapporteerde nominale waarde van de door de overheid gesteunde leningenportefeuille per 31 december 2020 voor de grotere verstrekkers in de EU:

Tabel 2. Overheidssteun in de vorm van financieringssteun van de overheid in 2020 (miljoen EUR) **Grootste bijdragers in de EU volgens de nominale waarde van de door de overheid gesteunde leningenportefeuille**	
Totaal gerapporteerd in de EU	*85 226*
Italië	37 317
Duitsland	14 768
Frankrijk	12 648
Finland	7 561
Zweden	6 904

c) Behandeling van milieurisico's:

De OESO heeft een lange traditie van informatie-uitwisseling en uitwisseling van goede praktijken voor het aanpakken van risico's in verband met overheidssteun. De OESO-leden, waaronder de meeste EU-lidstaten, hebben een reeks overeenkomsten bereikt in de vorm van aanbevelingen van de OESO met betrekking tot maatregelen om de potentiële milieu- en sociale effecten van projecten alsook andere relevante risico's aan te pakken.

De aanbeveling van de OESO over de gemeenschappelijke benaderingen inzake door de overheid gesteunde exportkredieten en zorgvuldigheid op milieu- en sociaal gebied bevat gemeenschappelijke beginselen voor het verrichten van passende zorgvuldigheid op milieugebied om de potentiële milieueffecten en -risico's in verband met aanvragen voor door de overheid gesteunde exportkredieten in kaart te brengen en aan te pakken. De aanbeveling is stevig verankerd en steunt voornamelijk op de milieu- en sociale prestatienormen van de International Finance Corporation (IFC Performance Standards), de richtsnoeren van de Wereldbankgroep op het gebied van milieu, gezondheid en veiligheid (EHS-richtsnoeren), het veiligheidsbeleid van de Wereldbank en de milieu- en sociale normen van de Wereldbank. Zij is regelmatig geëvalueerd door de leden, waarbij de meest recente herziening in 2016 heeft plaatsgevonden.

De aanbeveling heeft betrekking op belangrijke milieukwesties, waaronder, maar niet beperkt tot, luchtemissies (bv. broeikasgasemissies), afvalwater, lawaai, trillingen, hulpbronnenefficiëntie (bv. behoud van grondstoffen, energie en water), afvalbeheer, beheer en veiligheid van gevaarlijke materialen, verontreinigde grond, effecten op ecosysteemdiensten, bescherming en behoud van biodiversiteit, duurzaam beheer van levende natuurlijke hulpbronnen en overwegingen in verband met klimaatverandering. Zij bevat ook eisen inzake paraatheid en reactie op noodsituaties, zodat de projectverantwoordelijke op een passende manier kan reageren op ongevallen en noodsituaties om milieu- en sociale gevolgen te voorkomen en te beperken. De aanbeveling is vastgesteld en uitgevoerd door alle twintig rapporterende ECA's in de EU, als relevant kader ter ondersteuning van de besluitvorming over het verlenen van overheidssteun.

Bijgevolg zijn het zorgvuldigheidsbeleid en de risicobeoordelingsprocedures van de ECA's in de EU, die sommige ECA's op hun websites publiceren, grotendeels gebaseerd op de aanbeveling van de OESO over de gemeenschappelijke benaderingen, ook al speelt de aanbeveling een niet-exclusieve rol en wordt het beleid ook gebaseerd op andere internationale normen en het EU-acquis. De in de Unie uitgevoerde procedures voor controle vooraf hangen gewoonlijk af van het type, de omvang en de categorie van een bepaalde aanvraag: hoe riskanter en/of hoe groter een project, des te intenser de beoordeling. In het kader van deze evaluaties worden de risico's geïdentificeerd, ingedeeld en geëvalueerd en kunnen deze gevolgen hebben voor de subsidiabiliteit van de steun.

Alle twintig lidstaten die overheidssteun verstrekken, brengen verslag uit over de naleving van de aanbeveling van de OESO over de gemeenschappelijke benaderingen en de milieudimensie daarvan, die integraal deel uitmaakt van hun zorgvuldigheids- en risicobeheerssystemen en van hun besluitvormingsproces.

Alle lidstaten die de aanbeveling van de OESO over de gemeenschappelijke benaderingen toepassen, hebben bevestigd dat zij alle aanvragen voor door de overheid gesteunde exportkredieten hebben doorgelicht om na te gaan of een milieuanalyse moet worden uitgevoerd. Op grond van de aanbeveling moeten de ECA's deze aanvragen, afhankelijk van de mogelijke negatieve milieueffecten, indelen in drie risicocategorieën: hoog (categorie A), middelhoog (categorie B) of laag (categorie C). Veel lidstaten melden dat zij de aanbeveling ruimer toepassen dan het toepassingsgebied ervan. Dit omvat de indeling van alle transacties, met inbegrip van die waarvoor hun transactieaandeel lager is dan 10 miljoen SDR, die in beginsel niet in de doorlichtingsfase zouden worden opgenomen.

De lidstaten meldden dat overeenkomstig artikel 18 van de aanbeveling van de OESO over de gemeenschappelijke benaderingen een beoordeling van de milieu- en sociale effecten (Environmental and Social Impact Assessment, ESIA) is uitgevoerd voor alle transacties waarvoor een ECA een definitieve toezegging heeft gedaan en die zijn ingedeeld als projecten van categorie A die aanzienlijke negatieve milieueffecten kunnen hebben.

Voor transacties in verband met projecten van categorie B die mogelijk niet-significante negatieve milieueffecten hebben, melden de lidstaten dat aanvragers van overheidssteun altijd voldoende informatie hebben verstrekt over de relevante milieueffecten van het project overeenkomstig artikel 19 van de aanbeveling van de OESO over de gemeenschappelijke benaderingen.

Alvorens een besluit te nemen om overheidssteun te verlenen voor projecten van categorie A of B met een mogelijk negatieve milieueffecten, hebben de ECA's gemeld dat zij altijd de informatie die het resultaat is van de doorlichting en evaluatie van de transacties hebben geëvalueerd. Relevante informatie werd ontvangen via ESIA-verslagen, maar ook verzameld dankzij aanvraagformulieren en vragenlijsten van ECA's, deskresearch, bezoeken ter plaatse, onderzoek door externe consultants en directe contacten met de aanvragers.

Daarnaast omvatten de gerapporteerde zorgvuldigheidspraktijken van alle lidstaten die overheidssteun verlenen, indien nodig, het ontwerp van risicobeperkende maatregelen wanneer het financieringsbesluit wordt genomen, gekoppeld aan contractuele voorwaarden en monitoring in de loop van de tijd om de naleving van normen en, indien van toepassing, de handhaving van risicobeperkende maatregelen te waarborgen. Dit zorgt ervoor dat de normen die relevant zijn voor de definitieve toezegging in de loop van de tijd worden nageleefd. In geval van niet-naleving kunnen ECA's steun intrekken of schadeloosstelling weigeren.

In 2020 ontdekten zeven lidstaten gevallen van niet-naleving tijdens de beoordelings- of monitoringfase. Eén niet-naleving heeft betrekking op een onmogelijkheid om een bezoek ter plaatse uit te voeren. De andere gevallen worden aangemerkt als niet-nalevingen van gering belang, waarbij in wezen de termijnen voor het verstrekken van informatie of het indienen van verslagen zijn verstreken.

De lidstaten geven aan ervoor te zorgen dat hun ECA's zo transparant mogelijk functioneren, met inachtneming van de vertrouwelijkheid die nodig kan zijn voor handelstransacties. Overeenkomstig de aanbeveling van de OESO over de gemeenschappelijke benaderingen bestaat de geharmoniseerde procedure in de hele Europese Unie in de openbaarmaking van gedetailleerde informatie voor projecten die vanwege hun kenmerken negatieve milieu- of sociale effecten kunnen hebben. De ECA's meldden dat zij steeds alle op grond van de artikelen 39 en 41 van de aanbeveling vereiste informatie openbaar maken, d.w.z. relevante informatie vooraf voor projecten van categorie A, met inbegrip van ESIA's, en informatie achteraf na de definitieve toezegging voor alle ondersteunde projecten van de categorieën A en B, via speciale pagina's op hun websites, waarnaar in tabel 3 wordt verwezen.

Er zij op gewezen dat de OESO op haar website (https://www.oecd.org/trade/topics/export-credits/environmental-and-social-due-diligence/) informatie verstrekt over zorgvuldigheid op milieu- en sociaal gebied, met inbegrip van enquêtes over de praktijken van de leden en geaggregeerde informatie over ondersteunde projecten van categorie A en B. Zij verwijst ook naar de relevante webpagina's van de ECA's voor openbaarmaking van informatie (https://www.oecd.org/trade/topics/export-credits/documents/links-environment-social-due-diligence.pdf). Tabel 3 bevat de relevante links voor de ECA's in de EU.

Tabel 3. Links naar relevante websites met het oog op zorgvuldigheid op milieu- en sociaal gebied

Land	*Openbaarmaking voor projecten van de categorieën A en B, samen met aanvullende informatie over zorgvuldigheidspraktijken op milieu- en sociaal gebied*
Oostenrijk	https://www.oekb.at/en/export-services/about-oekb-export-services/environmental-and-social-aspects/projects-after-commitment.html
België	https://credendo.com/nl/about/credendo-export-credit-agency/corporate-social-responsibility

Kroatië	Geen dergelijke transacties
Tsjechië	https://www.egap.cz/en/information-projects-classified-under-categories-and-b-realized-insurance-egap
Denemarken	https://www.ekf.dk/en/about-ekf/csr-at-ekf/category-a-projects
Estland	Geen dergelijke transacties
Finland	https://www.finnvera.fi/eng/export/export-credit-guarantee-operations#toc--environmental-and-social-risk-management-in-finnvera-s-export-financing-operations-
Frankrijk	https://www.bpifrance.fr/Bpifrance/Qui-sommes-nous/Nos-metiers/International/Assurance-Export/Evaluation-Environnementale-et-Sociale
Duitsland	https://www.agaportal.de/en/exportkreditgarantien/praxis/projektinformationen#aprojekte
Hongarije	https://exim.hu/en/conditions/eximbank-conditions/bank-regulations/environmental-and-social-policy/disclosure https://exim.hu/en/conditions/mehib-conditions/insurance-regulations/environmental-and-social-policy/disclosure
Italië	https://www.sace.it/en/about-us/our-commitment/our-environmental-and-social-commitment?_ga=2.76701596.889797035.1626281990-402413705.1616772793
Luxemburg	Geen dergelijke transacties
Nederland	https://atradiusdutchstatebusiness.nl/nl/
Polen	https://kuke.com.pl/projekty-notyfikowane-ex-post
Portugal	https://www.cosec.pt/en/state-guarantee/
Roemenië	https://www.eximbank.ro/en/generalinformations/
Slovenië	Geen dergelijke transacties
Slowakije	https://www.eximbanka.sk/en/english/international-relations/enviroment-protection/information-on-category-a-and-b-projects-supported-by-eximbanka-sr.html?page_id=183478
Spanje	https://www.cesce.es/es/corporativo/agencia-de-credito-a-la-exportacion-eca/publicacion-de-informacion
Zweden	https://www.ekn.se/en/what-we-do/sustainability/transactions-with-environmental-and-social-impact-assessment/ https://www.sek.se/en/sustainability/

De lidstaten evalueren voortdurend hun interne processen om hun praktijken te verbeteren.

d) Inachtneming van de doelstellingen op het gebied van klimaatverandering:

De doelstellingen op het gebied van klimaatverandering worden steeds meer geïntegreerd in het nationale beleid dat de werking van de ECA's in de EU regelt, alsook in het overkoepelende regelgevingskader.

In 2020 beschikten zes lidstaten over een nationaal klimaatveranderingsbeleid, dat varieerde van aard, maar dat beperkingen omvatte voor de meest vervuilende projecten en/of stimuleringsregelingen voor klimaatvriendelijke projecten en/of de niet-subsidiabiliteit van projecten voor kolengestookte elektriciteitsopwekking zonder emissiereductie. Acht lidstaten overwegen een dergelijk beleid in te voeren. Twee lidstaten noemen de ontwerptaxonomie van de EU voor duurzame activiteiten als benchmark waarvan zij reeds gebruik maken om de

duurzame dimensie van projecten te beoordelen. De formalisering van het beleid inzake klimaatverandering in de hele EU is een gebied dat voor verbetering vatbaar is en de Commissie verwacht dat het aantal ECA's met een doeltreffend beleid inzake klimaatverandering zal toenemen.

De Europese Unie is vastbesloten wijzigingen van de OESO-regels voor te stellen in overeenstemming met haar internationale verbintenissen in het kader van de Overeenkomst van Parijs en de Green Deal, mede op basis van de conclusies van de Europese Raad over klimaat- en energiediplomatie van 25 januari 2021 ("Verwezenlijking van de externe dimensie van de Europese Green Deal") en de evaluatie van het handelsbeleid van de Commissie van februari 2021 ("Een open, duurzaam en assertief handelsbeleid"). In april 2021 heeft de Europese Unie bij de deelnemers aan de OESO-regeling een voorstel ingediend om onmiddellijk een einde te maken aan de verstrekking van door de overheid gesteunde exportkredieten en gebonden hulp aan de kolengestookte energiesector. Bijgevolg is in oktober 2021 in het kader van de OESO een verbod op steun voor kolengestookte elektriciteitscentrales zonder emissiereductie overeengekomen, met rechtstreekse gevolgen voor het regelgevingskader van de EU.

Er zij op gewezen dat geen enkele lidstaat sinds de goedkeuring van de sectorovereenkomst voor kolengestookte centrales in 2016 overheidssteun heeft verleend aan projecten voor kolengestookte elektriciteitscentrales.

e) Zorgvuldigheid op het gebied van sociale rechten en mensenrechten:

Naast de milieudimensie worden in de aanbeveling van de OESO over de gemeenschappelijke benaderingen sinds de versie van 2012 gemeenschappelijke beginselen voor sociale zorgvuldigheid vastgesteld om de mogelijke sociale en mensenrechteneffecten en risico's in verband met aanvragen voor door de overheid gesteunde exportkredieten in kaart te brengen en aan te pakken. De aanbeveling heeft betrekking op belangrijke potentiële projectgerelateerde sociale effecten, onder meer op arbeid en arbeidsomstandigheden (bv. eerlijke behandeling, discriminatie, vrijheid van vereniging, collectieve onderhandelingen, huisvesting van werknemers), gezondheid, veiligheid en beveiliging van de gemeenschap (bv. blootstelling van de gemeenschap aan ziekten, inzet van beveiligingspersoneel), aankoop van grond en onvrijwillige hervestiging (bv. fysieke verplaatsing, economische verplaatsing), adequate samenwerking met getroffen gemeenschappen (bv. een proces van geïnformeerde raadpleging en participatie, klachtenmechanisme), inheemse volkeren (bv. proces van vrije, voorafgaande en geïnformeerde toestemming), cultureel erfgoed. Zij bestrijkt ook belangrijke projectgerelateerde gevolgen voor de mensenrechten, waaronder dwangarbeid, kinderarbeid, genderkwesties en levensbedreigende situaties op het gebied van gezondheid en veiligheid op het werk. Er wordt bijzondere aandacht besteed aan kwetsbare groepen.

De gerapporteerde zorgvuldigheidspraktijken van ECA's in de EU zijn vergelijkbaar met die voor milieurisico's en zowel milieu- als sociale zorgvuldigheidspraktijken worden doorgaans in één enkel proces uitgevoerd. Alle twintig rapporterende lidstaten die overheidssteun verlenen, geven aan dat zij voldoen aan de sociale en mensenrechtendimensie van de aanbeveling van de OESO over de gemeenschappelijke benaderingen, die integraal deel uitmaakt van hun besluitvormings-, zorgvuldigheids- en risicobeheerssystemen.

Alle lidstaten die de aanbeveling van de OESO over de gemeenschappelijke benaderingen toepassen, hebben bevestigd dat zij alle aanvragen voor door de overheid gesteunde

exportkredieten hebben onderzocht om na te gaan of een sociale en mensenrechtenevaluatie moet worden uitgevoerd. Zij meldden ook dat overeenkomstig artikel 18 van de aanbeveling van de OESO over de gemeenschappelijke benaderingen een ESIA werd uitgevoerd voor alle transacties waarvoor een ECA een definitieve toezegging deed en die werden ingedeeld als projecten van categorie A met mogelijk aanzienlijke negatieve effecten op sociaal en mensenrechtengebied.

Voor transacties in verband met projecten van categorie B die mogelijk niet-significante negatieve effecten op sociaal en mensenrechtengebied hebben, melden de lidstaten dat aanvragers van overheidssteun altijd voldoende informatie hebben verstrekt over de relevante milieueffecten van het project overeenkomstig artikel 19 van de aanbeveling van de OESO over de gemeenschappelijke benaderingen.

Alvorens een besluit te nemen om officiële steun te verlenen aan projecten van categorie A of B met mogelijk negatieve effecten op sociaal en mensenrechtengebied, melden de lidstaten dat hun ECA's altijd de uit de doorlichting en evaluatie van de transacties resulterende informatie hebben geëvalueerd. Relevante informatie werd ontvangen via ESIA-verslagen, maar ook verzameld dankzij aanvraagformulieren en vragenlijsten van ECA's, deskresearch, bezoeken ter plaatse, onderzoek door externe consultants en directe contacten met de aanvragers.

Vijf lidstaten meldden dat zij in 2020 gevallen van niet-naleving ontdekten in hun zorgvuldigheids- en monitoringprocessen op het gebied van sociale rechten en mensenrechten, die altijd werden aangemerkt als gevallen van niet-naleving van gering belang, waarbij het ook hier in wezen gaat over termijnen voor het indienen van verslagen of informatie die werden overschreden.

Niet alle lidstaten beschikten in 2020 over een participatief raadplegingsproces en een klachtenmechanisme voor getroffen gemeenschappen. Dit is een gebied dat voor verbetering vatbaar is. Zeventien van de twintig lidstaten beschikten over een klachtenmechanisme en/of zorgden ervoor dat de aanvragers dit hadden ingevoerd. De drie overige verstrekten een beperkt bedrag aan door de overheid gesteunde exportkredieten (totale zuivere dekking van de totale nominale risicoblootstelling eind 2020 van 593 miljoen EUR en geen financieringsondersteunende activiteiten van de overheid). Eén lidstaat herziet momenteel zijn sociaal en mensenrechtenbeleid met het oog op de goedkeuring van een nieuw beleid eind 2021.

De lidstaten evalueren voortdurend hun interne processen om hun praktijken te verbeteren.

f) Maatregelen tegen omkoping:

De OESO-leden hebben in 2019 een nieuwe aanbeveling inzake omkoping en door de overheid gesteunde exportkredieten aangenomen, ter vervanging van de versie van 2006.

Deze aanbeveling bevat maatregelen voor doorlichting, het verrichten van passende zorgvuldigheid, het evalueren van en het nemen van een beslissing over de subsidiabiliteit van steun met het oog op het ontmoedigen van omkoping in door de overheid gesteunde exportkredieten. De aanvragers moeten met name nagaan of geen van de bij transacties betrokken partijen is opgenomen in de uitsluitingslijsten van de multilaterale financiële instellingen, zoals de Wereldbank, de EBWO, de Aziatische Ontwikkelingsbank, de Inter-

American Development Bank Group en de African Development Bank Group. De ECA's in de EU hebben dit instrument grotendeels overgenomen en toegepast als relevant beleid voor de beoordeling van omkopingsrisico's.

Alle twintig lidstaten die overheidssteun verstrekken, rapporteren dat zij voldoen aan de aanbeveling van de OESO inzake omkoping en door de overheid gesteunde exportkredieten.

g) Duurzame kredietverleningspraktijken:

In 2018 hebben de OESO-leden een herziene versie aangenomen van de aanbeveling van de OESO inzake duurzame kredietverleningspraktijken en door de overheid gesteunde exportkredieten, op basis van de OESO-beginselen en -richtsnoeren van 2016 ter bevordering van praktijken van duurzame kredietverlening bij het verstrekken van officiële exportkredieten aan lage-inkomenslanden.

De aanbeveling heeft tot doel ervoor te zorgen dat de financiering van ontwikkelingsbehoeften van lage-inkomenslanden wordt gemobiliseerd zonder dat deze landen in de toekomst buitensporige schulden opbouwen. De naleving van de aanbeveling gaat hand in hand met een strikte naleving van het beleid van de Wereldbank en het Internationaal Monetair Fonds (IMF) inzake schuldlimieten voor niet-concessionele leningen en inzake duurzame kredietverlening. In het kader van de aanbeveling hebben de toetredende landen ook ingestemd met belangrijke transparantiemaatregelen, waaronder het verstrekken van informatie aan de Wereldbank en het IMF.

Alle twintig lidstaten die officiële steun verstrekken, melden dat zij voldoen aan de aanbeveling van de OESO inzake praktijken voor duurzame kredietverlening en door de overheid gesteunde exportkredieten.

In de meeste gevallen maken schuldhoudbaarheidsbeoordelingen deel uit van algemene landenrisicobeoordelingen die gevolgen hebben voor het landendekkingsbeleid van de ECA's.

h) Overige informatie in de jaarlijkse activiteitenverslagen:

Veel ECA's in de EU hebben een beleid inzake maatschappelijk verantwoord ondernemen dat doorgaans niet alleen interne inspanningen omvat, maar ook een nauwe dialoog met de cliënten van de ECA. In dit verband evalueren ECA's in toenemende mate hun eigen praktijken en ontwikkelen zij plannen om hun eigen milieueffecten te verminderen (bv. raming van de koolstofvoetafdruk, plannen om de eigen koolstofvoetafdruk te verkleinen, met inbegrip van reisbeleid).

4. Naleving door de exportkredietinstellingen van doelstellingen en verplichtingen van de Europese Unie:

In het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU) worden de algemene doelstellingen van de Europese Unie opgesomd in artikel 3 en de beginselen en doelstellingen van het externe optreden van de Unie in artikel 21. Onder meer in artikel 3, lid 5, VEU wordt bepaald dat in de betrekkingen met de rest van de wereld de Europese Unie "*[bijdraagt] tot […] de duurzame ontwikkeling van de aarde, de solidariteit en het wederzijds respect tussen de*

volkeren, de vrije en eerlijke handel, de uitbanning van armoede en de bescherming van de mensenrechten, in het bijzonder de rechten van het kind, alsook tot de strikte eerbiediging en ontwikkeling van het internationaal recht, met inbegrip van de inachtneming van de beginselen van het Handvest van de Verenigde Naties".

Wat betreft de gemeenschappelijke handelspolitiek van de EU wordt in artikel 206 en in artikel 207, lid 1, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie verwezen naar de beginselen en doelstellingen van het externe optreden van de Europese Unie.

Het Europees Parlement heeft de Commissie verzocht om een verklaring over de vraag of de ECA's in de EU voldoen aan de doelstellingen en verplichtingen van de EU. De Commissie heeft haar jaarlijkse evaluatie uitgevoerd overeenkomstig bijlage I bij Verordening (EU) nr. 1233/2011. Als zodanig is de evaluatie van de Commissie, met inbegrip van de evaluatie van de naleving door de ECA's van de doelstellingen en verplichtingen van de EU, gebaseerd op de informatie in de door de lidstaten ingediende jaarlijkse activiteitenverslagen en kan zij niet als uitputtend worden beschouwd. Uiteraard kunnen de Europese instellingen voor zichzelf gezamenlijk ambitieuzere politieke doelstellingen formuleren. De Commissie staat klaar om in dit verband een relevante interinstitutionele dialoog te faciliteren en te bevorderen, maar moet in de tussentijd haar beoordeling uitvoeren overeenkomstig punt 3 van bijlage I.

De Commissie is van oordeel dat de beschikbare informatie sterk aantoont dat de door de overheid gesteunde exportkredietactiviteiten van de twintig rapporterende lidstaten in overeenstemming zijn met de artikelen 3 en 21 VEU. Deze lidstaten hebben beleidsmaatregelen vastgesteld om het beheer van hun exportkredietprogramma's te begeleiden in overeenstemming met de doelstellingen van de EU, grotendeels gebaseerd op de specifieke aanbevelingen voor exportkredieten van de OESO.

Wat de naleving van internationale verplichtingen en verplichtingen uit hoofde van het mededingingsrecht van de EU betreft, zijn er tijdens de verslagperiode bij de Wereldhandelsorganisatie geen geschillen geweest met betrekking tot exportkredietprogramma's van de ECA's in de EU, en de Commissie heeft geen klachten ontvangen over mogelijke inbreuken op EU-regelgeving waarbij ECA's in de EU betrokken zijn.